

Arany János

Nagyszalonta, 1817. március 2. – Budapest, 1882. október 22
Szülei: Arany György és Megyeri Sára. **Házatsársa:** Ercsey Julianna

Magyar költő, tanár, lapszerkesztő, a *Kisfaludy Társaság* igazgatója, a *Magyar Tudományos Akadémia* tagja és főtárgya. A magyar irodalom egyik legismertebb és egyben legjelentősebb alakja. A legnagyobb magyar *balladaköltő*, ezért nevezték a ballada Shakespeare-jének, vállalt hivatala miatt a *szalontai nótáriusnak*, de szülővárosában – vélhetően természete miatt – a *hallgati ember* titulussal is illették. Fordításai közül kiemelkednek *Shakespeare-fordításai*.

Csodagyerek volt, már tizennégy éves korában segédtanítói állást tudott vállalni és támogatta idősödő szüleit. Már fiatalon olyan nagy és sokoldalú szellemi műveltségre tett szert, hogy felnőttkorára a *latin*, a *görög*, a *német*, az *angol* és a *francia* irodalom remekeit eredetiben olvasta, és jelentős *fordítói* munkát is végzett. A magyar nyelv egyik legnagyobb ismerője, és ennek megfelelően *páratlanul gazdag szókincs*sel rendelkezett. Pusztán kisebb költeményeiben mintegy 23 ezer szót, illetve 16 ezer egyedi szótöveget használt.

Már gyermekkorában *gítározott* és zongorázott. Emlékezetből leírta ifjúkorának mindegy 150 kedvelt dalát. Kedvenc hangszere a gitár volt, a *Tamburás öreg úr* c. versében saját magát éneklí meg ezzel a hangszerezrel. Az 1874–82 közötti évekből 19 saját dala maradt fenn, ezek közül tíz megjelent nyomtatásban is.

Irodalmi pályafutása 1845-ben *Az elveszett alkotmány* című satirikus eposszal indult, de igazán ismertté az 1846-ban készült elbeszélő költeménye, a *Toldi* tette. Már pályája kezdetén is foglalkozott a közélettel, és politikai tárgyú cikkeket írt. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharcban *nemzetőr*ként vett részt. A bukást követően egy ideig bujdosott, ám végül elkerülte a megtorlást, és *Nagykőrösre* költözött, ahol 1851 és 1860 között *tanári* állást tudott vállalni.

Irodalmi munkássága kihatott az addig *kevésbé ismert történelmi* szereplők ismertségére is, hiszen a műveiben megformált alakok közül több neki köszönhetően vált igazán halhatatlanná.

Nevéhez köthető a magyar műfordítás-irodalom fellendítése. Az ő irányításával alakult meg a társaság Shakespeare-bizottsága, ez indította meg a legnagyobb arányú magyar műfordítási vállalkozást, a *teljes Shakespeare-kiadást*. Shakespeare-fordításai a mai napig a legjobbak magyar nyelven.

Elismerésképpen 2017. március 2-án, Arany János születésének 200. évfordulóján *Eric Fairbrother*, a *walesi Montgomery* polgármestere a *Freeman of Montgomery* címet adományozta A walesi bárdok szerzőjének, és a verset angol nyelvre is lefordították.

Petőfi Sándor kortársa és barátja is volt. Költészetükben nagy különbség, hogy a gyorsan érő és rövid életű Petőfivel szemben az övé lassabban bontakozott ki. Halála is összeköti őket, hiszen egy meg nem erősített városi legenda szerint, a már egyébként is gyengélkedő költő 1882. október 15-én a pesti Petőfi téri Petőfi-szobor avatásán fázott meg, és az azt követő tüdőgyulladásban hunyt el, 65 éves korában.

